

עת"א 23494/02/22 - מדינת ישראל נגד א' ב'

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 23494-02-22 מדינת ישראל נ' ב' (אסיר)

לפני	כבוד השופט גיא שני
העותרת	מדינת ישראל
נגד	
המשיב	א' ב' (אסיר)

פסק דין

לפניי בקשה להורות על המשך החזקתו של המשיב בהפרדת יחיד למשך שלושה חודשים נוספים (מיום 28.2.2022), זאת מכוח הוראת סעיף 19 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971.

על-פי המתואר בבקשה, ביום 18.8.2021 נגזר על המשיב (בעודו עצור) עונש מאסר בפועל בגין עבירות שונות (בת"פ 40078-02-21). יומיים לאחר מכן (ביום 20.8.2021) הובל המשיב על-ידי סוהר לחצר בית הסוהר, ואז - לאחר שהוסרו האזיקים - תקף לפתע את הסוהר במהלומת אגרוף לפניו. הסוהר ספג נזק קשה: "שברים עם תזוזה קלה בקיר לטרלי ורצפת ארובת העין, מלווה באמפיזמה בתוך הארובה, שברים עם תזוזה קלה בקיר לטרלי של סינוס מקסילרי מלווה בהמוסיניוס, שברים עם תזוזה קלה בקשת של זיגומה ואמפיזמה נרחבת ברקמות רכות". הסוהר נזקק לאשפוז ולניתוח - הכל כמפורט בכתב אישום שהוגש נגד המשיב בגין האירוע, המייחס לו עבירות של תקיפת עובד ציבור בנסיבות מחמירות וחבלה חמורה.

על רקע אירוע זה, כך נכתב בבקשה, מוחזק המשיב בהפרדת יחיד מיום 29.8.2021. הבקשה שלפניי היא הראשונה להארכת תקופת ההחזקה בהפרדה. ואולם, כלשונו של היועץ המשפטי בדיון שקיימה ועדת ההפרדות ביום 21.12.2021, "לא מדובר באסיר הפרדה 'קלאסי'". מדובר באסיר יליד שנת 2003, בעל רקע של התמכרות לסמים ולאכזריות, המאובחן עם בעיות פסיכיאטריות (לרבות אבחנה של סכיזופרניה) שבגין אף אושפז בעבר. מסתבר כי בתקופת המעצר התרחשו כמה וכמה אירועים של פגיעה עצמית ופגיעה באחרים, והשיא היה אותו מקרה חמור של תקיפת סוהר קשה ובלתי צפויה.

במסגרת הבקשה נטען כי החזקתו של המשיב בהפרדה נדרשת לשם שמירה על ביטחון בית הסוהר, שמירה על שלומם ובריאותם של האסיר ושל אחרים, מניעת פגיעה ממשית באורח החיים התקין בבית הסוהר, ומניעת עבירת אלימות. עם זאת, כאמור, העותרת לא ביקשה להאריך את החזקתו של המשיב בהפרדה למלוא התקופה האפשרית על-פי דין, כי אם לשלושה חודשים בלבד. הטעם לכך, כפי שפורט בבקשה, הוא שאצל המשיב נצפתה מגמה של ויסות

ואיפוק, ועל כן - כך סברו גורמי שב"ס - יש מקום לקיים מעקב צמוד ולבחון שילוב הדרגתי בתנאים שאינם הפרדת יחיד.

הבקשה הוגשה בחודש פברואר 2022, ולמעשה תקופת ההפרדה שנתבקשה (שלושה חודשים, כאמור) קרובה כעת לסיומה. מאז שהוגשה הבקשה התקיימו שלושה דיונים. הדיון הראשון נערך ביום 9.3.2022, ובסיומו כתב כבוד השופט דרויאן-גמליאל כך:

- א. מצבו של המשיב אכן מעורר דאגה, כפי שיכולתי לראות גם בעיני ולשמוע באוזני, אך בפרט - לנוכח התייעוד הממוסמך שהציג בא כוחו המלומד.
- ב. נראה כי יש מקום לבדיקה מקיפה, שכן אפשר שהמקום הנכון להחזקתו של המשיב, ולו זמנית, הוא במחלקה של מב"ן.
- ג. לעת עתה, לנוכח החומר שבפניי, אין מנוס מהקביעה כי מדובר באדם מסוכן, שנסיגות לשלב אותו באמצעים פחותים בחומרתם מהפרדת יחיד לא עלו יפה. כך, נראה כי קיימת הצדקה למתן צו ביניים, שתוקפו עד לדיון שיקבע להלן, להמשך החזקת המשיב בהפרדת יחיד.
- ד. במהלך חודש זה, אבקש כי תיערך למשיב בדיקה פסיכיאטרית, וכמו כן, גם אם יסרב לבדיקה - יורה פסיכיאטר באופן ברור ובמסמך כתוב, אלו תרופות ובאלו זמנים יש לתת למשיב, כאשר שב"ס מוזהר בדבר חובה לתעד היטב (כהרגלו) את מתן התרופות ואת בליעתן, בכל הקשור לתרופות שצריכתן בבליעה.

ביום 13.4.2022 התקיים דיון נוסף, לפניי; בדיון הוצגו לעיוני מסמכים שונים ובכללם רישום של פסיכיאטר שב"ס. עם זאת, התרשמתי הייתה כי הבירור המשלים שעליו הורה כבוד השופט דרויאן-גמליאל לא מוצה. בהחלטתי מאותו יום כתבתי כי "הוצג לעיוני דו"ח מסדר פסיכיאטרי המציין בין היתר את הטיפול התרופתי שנרשם למשיב. עם זאת, אין לפניי התייחסות מטעם המשיב או הגורם הרפואי לשאלה אם יש מקום להחזיק את המשיב במחלקה של מב"ן; וכן לא ברור לי אם המשיב נוטל את הטיפול התרופתי כסדרו". על כן קבעתי כי "יש למצות את הבירור שעליו הורה כב' השופט דרויאן גמליאל, הן מבחינת התאמתו של המשיב לאשפוז במב"ן, הן במובן של נטילת הטיפול התרופתי. כמו כן, יש לקבל דיווח עדכני בשאלה - האם נצפתה מגמת שיפור בהתנהגותו של המשיב, והכל בשים לב לעובדה שמלכתחילה נתבקשה הארכת ההפרדה למשך זמן קצוב על מנת לבחון שאלה זו. אך מובן, כי על העותר לבחון בכל עת את התאמתו של המשיב לאגף הפרדה או לכל אגף אחר בשב"ס".

ביום 8.5.2022 הוגשה הודעת עדכון מטעם העותרת, בצירוף דו"ח "מסדר פסיכיאטרי" נוסף, אשר נערך בתאריך 26.4.2022 על-ידי פסיכיאטר שב"ס. מן הדו"ח עולה כי המשיב "לא נוטל טיפול של הבוקר", וכי "מזה כמעט שנה ללא תופעות פסיכוטיות, מעת [ל]עת מ[פ]סיק על דעת עצמו טיפול פסיכיאטרי דבר שגורם להחמרה פסיכוטית תוקפנית". הרופא סבר כי האבחנה הסבירה ביותר של המשיב היא מצבים פסיכוטיים עקב שימוש בסמים, והוסיף כי "במצבו הנוכחי אין עילה לאשפוז".

ראוי להדגיש, כי במסמך רפואי זה אין התייחסות מפורשת לשאלת מסוכנותו של המשיב נכון להיום, מפרספקטיבה רפואית. עם זאת, בהודעת העדכון צוין שעל-פי גורמי המודיעין אין המלצה להוצאתו של המשיב מאגף הפרדה, זאת נוכח החשש לפגיעה באסירים או באנשי סגל, בשל מצבו הנפשי.

מן החומר שלפני עולה תמונה מורכבת. התנהגותו של המשיב לפני כניסתו לאגף הפרדה הצביעה על מסוכנות ממשית כלפי אחרים. כך, המשיב תקף אסירים אחרים ללא סיבה נראית לעין ובאורח בלתי צפוי לחלוטין; הוא ניסה לתקוף גם אנשי סגל, עד האירוע הקשה מיום 20.8.2021 שבו חבל בפניו של סוהר אשר נזקק בשל כך לניתוח ולאשפוז (אף זאת ככל הנראה במפתיע וללא אירוע מקדים). על-פי האמור בבקשה היו גם אירועים נוספים, לרבות פגיעות עצמיות, התפרעות ושבירת חפצים בתאו (האירוע האחרון של וונדליזם התרחש בחודש ינואר 2022). התנהגות זו של המשיב מקימה עילת הפרדה על-פי דין - שמירה על שלומם ועל בריאותם של האסיר ושל אחרים, מניעת עבירת אלימות, ומניעת פגיעה ממשית באורח החיים התקין של בית הסוהר. לא בכדי קבע כבוד השופט דריואן גמליאל בהחלטתו מיום 9.3.2022 כי "לעת עתה, לנוכח החומר שבפניי, אין מנוס מהקביעה כי מדובר באדם מסוכן, שנסיונות לשלב אותו באמצעים פחותים בחומרתם מהפרדת יחיד לא עלו יפה".

אך באותה נשימה, לא ניתן להתעלם מן העובדה שמדובר באסיר בעל רקע פסיכיאטרי, ועל פני הדברים מצבו הנפשי קשור למידת המסוכנות הנשקפת ממנו. כזכור, המשיב עצמו ביקש להאריך את תקופת ההפרדה בשלושה חודשים על מנת לעקוב אחר המשיב באדיקות, זאת בשים לב לכך שנצפתה התמתנות בהתנהגותו. ככל שניתן להסיק מן החומר שלפניי, בתקופה שחלפה מאז הגשת הבקשה לא היו אירועים חריגים, ובדו"ח הפסיכיאטרי העדכני נרשם כי "מזה כמעט שנה ללא תופעות פסיכוטיות". בה בעת, נתון מדאיג הוא שהמשיב ממאן ליטול תרופות באופן סדיר; הדאגה כפולה - מצד אחד למצבו הנפשי של המשיב, ומצד שני לאחרים (אסירים ואנשי סגל) שעלולים ליפול קורבן לפרץ אלימות בלתי צפוי עקב מצב נפשי בלתי-מטופל, כפי שארע לא פעם בעבר (וראו גם בדו"ח הפסיכיאטרי האחרון, שבו צוין כי הפסקת טיפול גורמת להחמרה פסיכוטית תוקפנית). בהקשר זה-האחרון אבקש לציין שאני ער לטענתו של ב"כ המשיב כי הלה "לא מסוכסך עם אף בנאדם". אולם, אין בכך כדי להסיר כל קושי מבחינת שילובו של המשיב, שהרי האלימות שהפגין, פעם אחר פעם, לא הייתה נעוצה ביריבויות מושרשות מן-העבר, אלא הופנתה כלפי מי שהיו בסביבתו. אין אפוא מקום להקל ראש ולהתייחס לחששות שב"ס כ"דמגוגיה" גרידא (עמוד 10 לפרוטוקול).

לאור מכלול הנתונים ולאחר ששקלתי את הטענות מכאן ומכאן, מצאתי להיעתר לבקשה בכפוף לאמור להלן.

במסגרת הבקשה שלפניי עתר שב"ס, כאמור, להארכת החזקתו של המשיב בהפרדה למשך שלושה חודשים מיום 28.2.2022. לאמור: סוף התקופה - בעוד כשבועיים-ימים. אני נכון להאריך את ההפרדה לתקופה קצובה זו, על-בסיס עילות ההפרדה כפי שפורטו לעיל; עם זאת, איני מקבל את הבקשה שהעלתה ב"כ העותרת בדיון האחרון, להאריך את תקופת ההחזקה לפרק זמן **נוסף**. בהקשר זה אדגיש את הנקודות הבאות: **ראשית**, לדידי מתחייבת בדיקה **חוזרת ומלאה** לגבי המשיב בתוך פרק זמן קצר ותחום; **שנית**, חזקה על גורמי המקצוע שב"ס כי ערכו בתקופה שחלפה עד כה מעקב קפדני אחר מצבו של המשיב והתנהגותו - כפי שחפצו לעשות, על-פי האמור בבקשה - וכי הם ערוכים ליתן את עמדתם לגורם המוסמך. **ושלישית**, כל המועדים היו ידועים ואין כל חדש מבחינה זו, המצדיק הארכת משך ההפרדה מעבר לתקופה שהתבקשה מלכתחילה.

זאת ועוד: בחנתי היטב את המסמך הרפואי שערך הפסיכיאטר ביום 26.4.2022, לקראת הדיון. כזכור, המסמך נועד ליתן מענה למספר סוגיות שעלו בהחלטות בית המשפט מיום 9.3.2022 ו-13.4.2022. עם זאת, אני רואה לציין שגם היום המענה אינו שלם. אכן, לפי האמור במסמך אין עילה לאשפוזו של המשיב במב"ן, וכמובן בית המשפט ככלל

אינו מתערב בהחלטות רפואיות-מקצועיות. אולם, אני מתקשה להפיק מן המסמך תובנות ברורות (עד כמה שניתן) לגבי שאלות רלוונטיות ובהן מסוכנותו העדכנית של המשיב (כפועל יוצא של מצבו הנפשי נכון לעת הזו) וההשלכות של המשך ההחזקה בהפרדה. לדידי, מן ההכרח שתינתן חוות דעת ברורה לגבי המשמעות של ההתמתנות בהתנהגות המשיב והיעדר התקפים פסיכויטיים מזה תקופה ממושכת, וכן לגבי המשמעות של אי-נטילת תרופות באופן סדיר והדרכים להבטיח טיפול נאות במשיב.

לפיכך, לשם קבלת תמונה מלאה, ובלי לגרוע ממקצועיותו של הפסיכיאטר שבדק את המשיב, אני מורה כי המשיב ייבדק, ללא דיחוי, גם על-ידי פסיכיאטר מטעם מב"ן, לצורך קבלת חוות דעת נוספת שתימסר לשב"ס.

בטרם חתימה אבקש להתייחס לטענותיו של ב"כ המשיב, כי המשיב הוחזק בהפרדה עוד קודם לתאריך שצוין בבקשה, ולכן למעשה שהה ב"הפרדה לא חוקית". ראשית יש לציין כי טענה זו מוכחשת על-ידי העותרת. לבקשתי, ב"כ העותרת בדקה את הנושא והגישה הודעת עדכון שלפיה מהתיק המנהלי עולה שהמשיב שהה בהפרדה עד ליום 10.8.2021 (הפרדה מנהלית לתקופות של 48 שעות), ואז הוצא מהפרדה עד ליום 29.8.2021, אז הוחלט על השמתו בהפרדה בעקבות אירוע תקיפת הסוהר. ב"כ המשיב חולק על כך והגיש מסמכים המלמדים - לשיטתו - אחרת. עיינתי במסמכים ומצאתי כי הסוגיה לא הובררה עד-תום. כאמור, העותרת - לפי דיווחה - בדקה ומצאה כי המשיב לא שהה בהפרדה בין התאריכים 10.8.2021 ו-29.8.2021. העותרת נהנית מחזקת תקינות מנהלית. מנגד, ב"כ המשיב הציג דו"ח שיבוצים שבו הרישום "הפרדת יחיד" הוא רציף, ואין התאמה מלאה בין מסמך זה לבין התאריכים שבהם נקבה העותרת בהודעת העדכון. ועם זאת יצוין, כי הוראות ההפרדה שהציג ב"כ המשיב הן עד ליום 10.8.2021 (המועד שצוין על-ידי העותרת בהודעת העדכון). לאור כל האמור, קיים קושי לקבוע מסמרות במחלוקת העובדתית, ואולי אפשר היה להעמיק חקר ולבקש הבהרות נוספות, אך איני סבור כי יש לכך מקום. זאת, בהינתן ההחלטות שניתנו עד כה, פרק הזמן שנותר עד לסיום תקופת ההפרדה המבוקשת, המסקנות שאליהן הגעתי לגופם של דברים, והעובדה שגם אם מחמת טעות הוגשה הבקשה לבית המשפט באיחור, נראה כי מדובר בשיקול שיש להביאו בחשבון אך אינו שולל בהכרח את סמכות בית המשפט להורות על הפרדה (השוו להלכה בעניין מעצר בלתי חוקי - בש"פ 1911/11 רווח נ' מדינת ישראל (22.3.2011)).

סוף דבר: הבקשה מתקבלת, בכפוף לאמור בהחלטתי זו.

ניתן היום, י"ד אייר תשפ"ב, 15 מאי 2022, בהעדר הצדדים.

בתא 12